

2010-12-20

HANDLINGSPLAN – mot våld i nära relationer

Innehållsförteckning

Inledning

Inledning	sid 3
Begreppet våld och övergrepp	sid 4
Lagstiftning och andra styrande dokument	sid 4
Socialtjänstens portalparagraf	sid 5
Brottoffer	sid 5
Kvinnofridsarbete i kommunen	sid 5-6
Anmälda våldsbrott mot kvinnor i Tyresö kommun	sid 7

Mål och genomförande

1. Mål	sid 8
2. Information till grupper och enskilda om kommunens arbete	sid 8
3. Kartläggning av omfattning av kvinnor	sid 8
4. Kartläggning av omfattning av barn	sid 9
5. Analys av hur de sociala tjänster som erbjuds svarar mot behov	sid 9
6. Behov av samverkan	sid 9
7. Skyddade personuppgifter hanteras	sid 10
8. Uppföljning	sid 11

Kontaktuppgifter

sid 12

Inledning

Denna handlingsplan är gemensam för hela socialförvaltningen och utgår från Socialstyrelsens allmänna råd om socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld (SOSFS 2009:22).

I Tyresö har vi valt att utvidga begreppet till att omfatta även våldsutsatta män och våld i samkönade relationer.

Varje enhet har utöver denna plan arbetat fram specifika rutiner som komplement.

Handlingsplanen är meddelad Socialnämnden, Tyresö kommun. Den ska revideras och uppdateras årligen av kvinnofridsgruppen. Kvinnofridssamordnaren ansvarar för detta arbete.

Förhoppningen är att handlingsplanen ska vara ett "levande" dokument till gagn för de kvinnor, män och barn som berörs.

.....

Anita Brynje, socialchef.

Begreppet våld och övergrepp

Våld är varje handling som genom att den skrämmer, smärtar, skadar eller kränker, försöker påverka andra till att göra sådant de inte vill eller att sluta göra det de vill (Per Isdal, Alternativ till vold).

Begreppet våld och övergrepp mot närstående kan enligt Socialstyrelsen indelas i fem huvudgrupper. I regel förekommer en kombination av dessa former av övergrepp.

- **Fysiska övergrepp** – slag, nyp, knuffar, sparkar och fastbindning. Uppsåtlig kroppsskada som grov misshandel och misshandel som leder till döden.
- **Psykiska övergrepp** – hot, trakasserier, förnedring, utskällningar, att man vägrar tala med den utsatta, inlåsning och social isolering, övergivande, svek och leder till osäkerhet och förtvivlan.
- **Ekonomiska övergrepp** – stölder av pengar och värdesaker, utpressning, förskingring och att man felaktigt utger sig för att företräda den utsatta.
- **Sexuellt utnyttjande** – våldtäkt, sexuella trakasserier och liknande.
- **Försummelse** – (speciellt bland äldre och handikappade). Vanvård, att den utsatta inte får hjälp att sköta sin hygien, otillräcklig föda, felaktig medicinering, att sakna tillgång till telefon med mera

Lagstiftning och andra styrande dokument

I Sol 3 kap 3 § framgår att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet samt att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras.

När det gäller våld i nära relation anser socialstyrelsen att personalen som är verksamma med dessa grupper bör vara;

- Personal med lämplig utbildning och erfarenhet
- Teoretiska kunskaper – handläggning och uppföljning
- Regelbunden kompetensutveckling inom området - utförare

Nedanstående punkter anser Socialstyrelsen åligger socialtjänsten att göra i området som rör våldsutsatta familjer. Punkterna kan sammanställas i en handlingsplan som kontinuerligt följs upp och revideras.;

- Fastställa uppföljningsbara mål.
- Beskriva hur grupper och enskilda ska informeras om verksamheten.
- Regelbundet kartlägga omfattningen av våld/övergrepp mot kvinnor samt barn som bevittnat våld mot närstående.
- Analysera hur de sociala tjänsterna svarar mot behoven hos grupper och enskilda.
- Fastställa på vilka områden det finns behov av samverkan.
- Beskriva hur skyddade personuppgifter ska hanteras.
- Redogöra för ansvaret av kontroll och uppföljning av verksamhet som nämnden lämnat över ansvaret för genomförande enligt socialtjänstlagen.
- Redovisa hur uppföljning och utvärdering bör göras.

Socialtjänstlagens portalparagraf

Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas;

- ekonomiska och sociala trygghet
- jämlikhet i levnadsvillkor
- aktiva deltagande i samhällslivet

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Brottsoffer (Ur socialtjänstlagen (2001:453) 5 kap

1 § Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp.

Socialnämnden skall särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Socialnämnden skall också särskilt beakta att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp. Lag (2007:225).

Kvinnofridsarbete i kommunen

Inom socialtjänsten finns sedan 2007-09-01 en funktion som kvinnofridsamordnare.

Kvinnofridsamordnarens roll:

- Sammankallande för samverkansgrupper externt och internt
- Driva frågor i ämnet på lokal nivå
- Konsulterande socialtjänsten
- Arbeta i individärenden

Sedan december 2009 har även tillkommit en kvinnofridsgrupp bestående av representanter från alla delar av socialtjänsten, Individ- och Familjeomsorg, Biståndsavdelningen (äldre och funktionshindrade), Äldreomsorg samt Verksamheter för personer med funktionshinder.

Gruppens arbete under år 2010 är ett projekt med medel från Länsstyrelsen i Stockholms län. Målet för gruppens arbete formulerades vid ansökan till Länsstyrelsen hösten 2009 enligt nedan.

Kvinnofridsgruppens mål i förvaltningen 2010;

- I sina respektive verksamheter inneha ”expertkunskap” om våld i nära relation.
- Föra ut kunskap inom den egna verksamheten.
- Skriva en handlingsplan för socialtjänsten.
- Utarbeta rutiner för arbetsplatserna för hur man agerar i dessa ärenden.
- Ingå i samverkansgruppen tillsammans med andra myndigheter och frivilligorganisationer

Då ovan nämnda punkter är genomförda kommer gruppen under nästa år, år 2011, att fortsätta utveckla arbetet med kontinuerliga möten ungefär var 6:e vecka. Gruppen kommer då att utvärdera och följa upp handlingsplanen, identifiera behov för att utveckla på området.

Förutom detta interna arbete finns en extern samverkansgrupp med representanter från olika verksamheter. V.g. se "Handlingsplan i arbetet med våldsutsatta familjer".

I kommunen finns Tyresö Kvinnojour som arbetar med våldsutsatta kvinnor samt ett samarbete med Manscentrum i Haninge som arbetar med våldsutövande män.

Anmälda våldsbrott mot kvinnor i Tyresö kommun

Anmälda våldsbrott mot kvinnor i Tyresö kommun

	2009	2010*
Försök till mord eller dråp utan användning av skjutvapen	1	0
Försök till mord eller dråp med användning av skjutvapen	0	0
Fullbordat mord eller dråp utan användning av skjutvapen	0	0
Fullbordat mord eller dråp med användning av skjutvapen	0	0
Misshandel, utomhus, obekant med offret	4	14
Misshandel, utomhus, bekant med offret	15	8
Misshandel, inomhus, obekant med offret	9	2
Misshandel grov, utomhus, obekant med offret	1	0
Misshandel grov, utomhus, bekant med offret	2	0
Misshandel grov, inomhus, obekant med offret	1	0
Misshandel grov, inomhus, bekant med offret	0	0
Olaga hot	70	76
Grov kvinnofridskränkning	14	5
Försök till våldtäkt, grov våldtäkt utomhus	0	1
Försök till våldtäkt, grov våldtäkt inomhus	0	1
Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt utomhus	1	0
Fullbordad våldtäkt, grov våldtäkt inomhus	4	8
Misshandel, ej grov, inomhus mot i nära relation	54	37
Misshandel, ej grov, inomhus, bekant men ej i nära relation	13	8
Grov misshandel inomhus i nära relation	2	0
Grov misshandel inomhus, bekant men ej i nära relation	1	1
S:a	192	161

* t.o.m. Oktober

Mål och genomförande

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd, SOSFS 2009:22, när det gäller handlingsplaners innehåll.

1. Mål:

Gemensamma mål för alla avdelningar inom förvaltningen:

- Alla våldutsatta kvinnor som förvaltningen kommer i kontakt med ska snarast informeras om vilket stöd de kan erbjudas inom kommunen samt frivilligorganisationer.
- Alla barn som förvaltningen kommer i kontakt med som bevittnat våld i sina familjer ska efter bedömning erbjudas så kallade Trappansamtal.
- All personal inom socialtjänsten, såväl kommunens egen som privata vårdutövare, ska ha kännedom om handlingsplanen.
- Kompetensutveckling inom frågor som rör våld i nära relationer ska successivt erbjudas personal inom socialtjänsten. Kvinnofridsgruppen kan användas för ändamålet.
- Interna rutiner ska utarbetas lokalt inom alla verksamhetsområden.

Genomförande:

2. Information till grupper och enskilda om kommunens arbete med våldutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld sker genom:

- Broschyrer till allmänheten där stödet från kommunen samt från frivilliga beskrivs. Kvinnofridsgruppen ansvarar.
- Annonsera i kommunrutan regelbundet. Kvinnofridsgruppen ansvarar.
- Uppdatera hemsidan regelbundet, 1gång/år. Kvinnofridsgruppen ansvarar.
- Genom den externa samverkansgruppen får andra myndigheter samt frivilligorganisationer information om socialförvaltningens arbete med våldutsatta familjer.
- Kvinnofridssamordnaren deltar i informations- och kunskapsspridning i samarbete med kvinnojouren, riktad till allmänheten, jourkvinnor etc.

3. Kartläggning av omfattningen av kvinnor som utsätts för våld i nära relationer sker genom:

- Kvinnofridssamordnarens statistik, sker årligen
- Polisens statistik över anmäla brott
- Varje enhet ska föra statistik över kända ärenden där våld förekommer i nära relation. Enhetschefen ansvarar för hur detta sker.

Vi är medvetna om att det i vissa fall kommer att bli samma personer som redovisas i statistiken bland våra verksamheter. Vi ser emellertid svårigheter att särskilja klienter med rådande sekretess och vad som är möjligt att göra inom ramen för PUL. Dock har personerna varit i kontakt med våra olika verksamheter och upptar tid och arbete inom socialtjänsten.

4. Kartläggning av omfattningen av barn som bevittnat våld sker genom:

- Resursenheten för årligen statistik över antalet barn/unga som erbjudits så kallade Trappansamtal.
- Denna statistik ska kompletteras med statistik från Mottagnings- Familje- och Ungdomsenheten.
- Statistiken kommer att redovisas i handlingsplanen.

5. Analys av hur de sociala tjänster som erbjuds svarar mot grupper och enskildas behov sker genom:

Finns:

- Genom att kvinnofridsamordnartjänsten inrättats har skyddet och stödet till enskilda kvinnor stärkts avsevärt.
- Kvinnor erbjuds snabbare stöd än tidigare.
- Alla barn som bevittnat våld mot närstående kan erbjudas stöd i form av så kallade Trappansamtal.
- Samverkan såväl internt som externt har ökat genom att det i kvinnofridsamordnarens roll ingår att verka för att samverkan sker.

Har behov av:

- I dag erbjuds män som utövar våld behandling vid Manscentrum i Haninge. Kommunen vill på sikt kunna erbjuda ett kompletterande stöd. En förutsättning för detta är att Länsstyrelsen beviljar projektmedel.
- Vid behov kunna erbjuda barn som bevittnat våld stöd i grupp som ett komplement till de enskilda samtalen.
- Kommunen har behov av fler försökslägenheter.
- Kommunen har behov av att kartlägga om utsatta grupper såsom äldre, funktionshindrade samt kvinnor med missbruk kan erbjudas stöd i form av skyddat boende. Detta sker genom analys av den årliga statistiken.

6. Behov av samverkan, både i enskilda ärenden och på övergripande nivå sker genom:

- I dag sker samverkan både externt och internt på både övergripande- och individnivå i befintliga grupper.
- Samverkansgruppen ger även myndigheter och organisationer kunskaper om varandras arbetsområden vilket gör bedömningar om behov av insatser för våldsutsatta smidigare.
- Ett syfte med samverkansgruppens arbete är att identifiera nya områden där samverkan behövs för att förbättra för våldsutsatta familjer.

Exempel som vi idag har rutiner för;

- Att tillgodose behov av skolgång för barn som visats på kvinnojourer (Berörda är Tyresö kvinnojour, Barn- och utbildningsförvaltningen samt Individ och familjeomsorgen)
- Bostadsfrågor för utsatta som behöver byta bostadsort lyfts i en samverkansgrupp bestående av andra kommuner.

7. Skyddade personuppgifter hanteras på följande sätt:

Följande lagparagrafer i Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) reglerar begränsningar av hur uppgifter kan lämnas ut.

12 kap Sekretess i förhållande till den enskilde själv

1 § Sekretess till skydd för en enskild gäller inte i förhållande till den enskilde själv, om inte annat anges i denna lag.

2 § En enskild kan helt eller delvis häva sekretess som gäller till skydd för honom eller henne, om inte annat anges i denna lag.

Om en enskild samtycker till att en uppgift som är sekretessbelagd till skydd för honom eller henne lämnas till en annan enskild endast under förutsättning att myndigheten gör ett förbehåll som inskränker den enskilde mottagarens rätt att lämna uppgiften vidare eller utnyttja den, ska myndigheten göra ett sådant förbehåll när uppgiften lämnas ut.

Att den tystnadsplikt som uppkommer genom ett sådant förbehåll som anges i andra stycket inskränker den rätt att meddela och offentliggöra uppgifter som följer av 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen följer av 13 kap. 5 § andra stycket.

3 § Sekretess till skydd för en enskild gäller, om den enskilde är underårig, även i förhållande till dennes vårdnadshavare. Sekretessen gäller dock inte i förhållande till vårdnadshavaren i den utsträckning denne enligt 6 kap. 11 § föräldrabalken har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör den underåriges personliga angelägenheter, såvida inte

1. det kan antas att den underåriga lider betydande men om uppgiften röjs för vårdnadshavaren, eller
2. det annars anges i denna lag.

Om sekretess inte gäller i förhållande till vårdnadshavaren förfogar denne enligt 2 § ensam eller, beroende på den underåriges ålder och mognad, tillsammans med den underåriga över sekretessen till skydd för den underåriga.

26 Underårigs vistelseort

2 § Sekretessen enligt 1 § som gäller för uppgift om en underårigs vistelseort gäller också i förhållande till den underåriges föräldrar eller annan vårdnadshavare, om den underåriga har omhändertagits eller vårdas enligt den särskilda lagstiftningen om vård av unga utan samtycke och det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med omhändertagandet eller vården.

8. Uppföljning av arbetet sker genom:

Analys av enheternas årliga statistik.	Kvinnofridsgruppen ansvarar.
Uppföljning av handlingsplan.	Kvinnofridsgruppen ansvarar.
Uppföljning av enheternas rutiner.	Kvinnofridsgruppen ansvarar.
Upprättande och uppföljning av mål och åtaganden i den externa samverkansplanen.	Kvinnofridssamordnaren ansvarar.

Kontaktuppgifter, Socialtjänsten:

<u>Individ och Familjeomsorg</u>	Helena Rooth, kvinnofriddsamordnare, Eva Sten, brottsoffersomordnare, Christina Jansson, mobila teamet, Anna Lagerström, familjebehandlare	Tel. 5782 9310 Tel. 5782 9487 Tel. 5782 9598 Tel. 5782 9432
Resursenheten		
Försörjningsstöd	Karin Björklund, Socialsekreterare Pia Fagerström, Socialsekreterare.	Tel. 5782 9022 Tel. 5782 9723
Mottagningsgruppen	Malin Forsgren, Socialsekreterare	Tel. 57827328
Familjeenheten	Natalie Astete, Socialsekreterare	Tel. 5782 9266
Ungdomsenheten	Karin Fällström, Socialsekreterare	Tel. 5782 9497
Missbruksenheten	Ingrid Johansson, Socialsekreterare	Tel. 5782 9418
Familjevårdsenheten	Ann-Sofie Åberg, Socialsekreterare	Tel. 5782 9121
Hästkons stöd- och boendeenhet	Sören Persson, Boendestödjare Lennart Jönsson, Klientombud	Tel. 5782 9499 Tel. 5782 9499
<u>Biståndsavdelningen (äldre och funktionshindrade)</u>	Ann Falk, Biståndshandläggare	Tel. 5782 9532
<u>Äldreomsorg</u>	Ulrika Johansson, Enhetschef	Tel. 5782 9603
<u>Verksamheter för funktionshindrade</u>	Pye Jakobson, Boendestödjare	Tel. 712 06 35